

The background of the cover is a detailed illustration of a medieval battle scene. In the center, a stone church with a bell tower and a cross on its roof stands amidst the chaos. To the left, a large cannon is positioned. In the foreground, a soldier in full plate armor, including a helmet with a plume, is seen from the back, holding a long spear. Other soldiers and flags are visible in the mid-ground, some appearing to be in combat. The overall atmosphere is dark and dramatic, with a cloudy sky.

Juraj Červenák
**ŽELEZNÝ
PŮLMĚSÍČ**

**DOBRODRUŽSTVÍ
KAPITÁNA BÁTHORYHO**

knihy čtvrtá

BROKILON

Juraj Červenák

ŽELEZNÝ POLMESIAC

Copyright © 2015 by Juraj Červenák

Translation © 2015 by Robert Pilch

Cover, Illustrations & Maps © 2015 by Michal Ivan
For Czech Edition © 2015 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-249-5 (PDF)

Juraj Červenák
**ŽELEZNÝ
PŮLMĚSÍC**

Dobrodružství kapitána Báthoryho, kniha čtvrtá

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2015

DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA BÁTHORYHO

Na těchto stránkách vydáno jest svědectví o příhodách
neuvěřitelných, útrapách nesmírných i skutcích udatných,
jež podstoupil a vykonal slovutný rytíř a oficír
armády Jeho Veličenstva císaře Leopolda I.,
kapitán Kornelius Báthory.

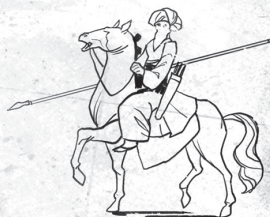
Předkládáme ctěnému čtenáři dobrodružství
v krajích cizích i tuzemských, souboje s nepřáteli
pozemskými i pekelnými, hojnost střetnutí tajemných,
zrad mrzkých a ukrutností pohanských.
Stranou však nezůstanou ani vzplanutí milostná
či družnost mužná, která v nebezpečenstvích
nejednomu křesťanovi život zachrání.

Toto je svazek čtvrtý, v němž náš hrdina
s věrným druhem kozáckým po boku
konečně nalezne ztraceného syna.
Společně s ním vysvobodí z pracek ničemných
půvabnou šlechtičnu a přislíbí jí
bezpečný návrat domů. Osudy všech však zvrátí válka.
Nesmírné vojsko podlých pohanů valí se přes Dunaj
a ohrožuje nejen pevnosti hornouherské,
ale také celý svět křesťanský.
Báthory stojí před nelehkou volbou.
Upřednostní svou rodinu, nebo obranu vlasti?
Čti a žasni, ctěný čtenáři, jakých hrůz byl kapitán svědkem
a kolikrát mu všemohoucí Bůh
zachránil život v bojích divokých.

ÚJVÁR - NOVÉ ZÁMKY

Nitra

Zitava

◎ STARÝ MLÝN

KOMÁRNO

Dunaj

HORNÍ UHRY

Iron

Spel

Novohradské vrchy

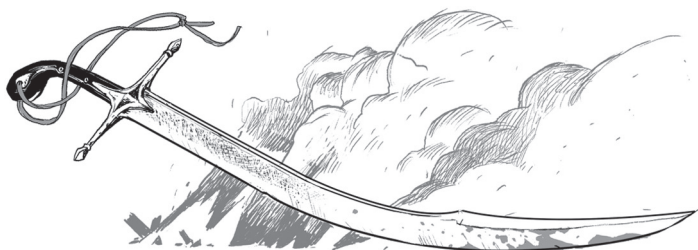
PARKÁN

Turecký palánek

OSTŘIHM

HLAVA PRVNÍ,

v níž se mladý loupežník dostane do sporu s kumpány. Jak jinak, příčinou je žena. Situace se následně řídí pořekadlem „z deště pod okap“, přičemž pod okapem čeká pořádná hromada hnoje.

Bohatým se brát neodvážili, a tak chudým neměli co dávat.

Ne že by něco takového měli v úmyslu.

Okrádali hlavně formany na odlehlých cestách, honáky mířící se stády na dobytčí trhy, potulné řemeslníky, židovské podomní obchodníky, sedláky na kopanicích. Vždy si dávali pozor, aby vyhlédnutá oběť neměla pistoli za opaskem či šavli u boku, natož ozbrojený doprovod. Nestáli o krveprolití.

Navzdory tomu se to bez rozbitých hlav, vyražených zubů a sem tam nějaké té zlomeniny neobešlo. A protože byli mladí a horkokrevní, občas se přihodila natržená sukně či spodnička.

Nakonec toho měli na svědomí tolik, že se ani nemuseli dopustit pořádné loupežnické lotroviny, oloupení velmože či vypálení zámku, a přesto na ně úřady vypsaly odměnu. Hledají se, živí nebo mrtví. Raději živí, ať nějak využijeme ten pranýř či šibenici, za drahé peníze postavené na rynku.

A protože se potloukali pohraničím a nelámali si hlavu, zda oškubou křesťanského či mohamedánského pocestného, žádala jejich dopadení Novohradská župa i Ostřihomský sandžak.

„Hej, usnul jsi nad tím?“ zavrčel netrpělivě Dežo Raffay a obrá-

Juraj Červenák

til rozně, na nichž se opékaly kousky skopového s cibulí a slaninou.

„Přemyslím,“ odbyl ho ten, kterému říkali Vrabec. Na kolenou si rozprostřel zmačkaný papír a už dlouhou dobu ho v matném svitu ohně studoval.

„Nevymýšlej a řekni konečně, co tam stojí!“ pobídl ho i Mikuš a hlučně vypustil větry, jako by si chtěl v útrobách udělat místo před večeří. „Celý den jsme zvědaví, co vrchnost vytrubuje do světa. Tak nad tím nehlobej jako mnich nad Písmem.“

Vrabec byl nejmladším členem družiny, táhlo mu teprve na patnáct. Navzdory tomu jako jediný uměl číst a psát. Kde se to naučil, zůstávalo záhadou – jednou se ho na to zeptali, ale Vrabec odmítl hovořit o své minulosti tak podrážděně, že už dál nevyzvídali. Podle jeho řeči a zbytků starých způsobů odhadovali, že nemá poddanský původ. Možná byl dokonce urozeného rodu. Zjevně však přišel o domov i příbuzné a podle jeho nenávisti k pohanům to měli na svědomí Turci nebo poturčenci. Vzpomínky v něm probouzely výbušnou směs smutku a zlosti, před níž bylo rozumnější ucouvnout; tehdy jako by do něj vstoupili všichni čerti. Tlupa se naučila neptat se, nedotírat, nepopichovat. Zatímco ostatní po večerech u ohně často žvanili o životě před přijetím do družiny, Vrabec obvykle seděl stranou a v očích pod svráštělým obočím mu vířilo cosi temného, neradostného. Dokonce ani jeho pravé jméno neznali. Představil se jako Havran, ale velitel družiny Jano Ďurovič se zařehlal a řekl mu, že takovou přezdívku si nejdříve musí zasloužit. Navíc se k němu to jméno nehodilo – vlasy měl jako zralá pšenice a i první chmýří pod nosem plavé tak, že ho skoro nebylo vidět.

„Než se z tebe vylíhne Havran, můžeš být akorát tak Vrabec,“ prohlásil Ďurovič. Žertem, ale od té doby ho jinak neoslovili a on si zvykl.

„Už o nás vědí,“ zvedl pohled od papíru. „O všech sedmi. Pěkně nás tu vylíčili, každého podle jména nebo alespoň přezdívky...“

„Já jsem tam taky?“ vyhrkl Raffay, tmavovlasý hubeňour se směšným řídkým knírkem, který považoval za švihácký. Vyskočil a hrnul se k Vrabci.

„Jak říkám, všechny do jednoho.“

„Kde?“ nakoukl mu Dežo přes rameno. „Ukaž, kde je napsáno moje jméno!“

Kapitán Báthory: Železný půlměsíc

„Tady tahle dvě slova. Dežo Raffay.“

„Páni!“

„Co se šklebíš? Píšou tady, z jakých zločinů jsme obvinění. Ozbrojená loupež, ublížení na zdraví s nutností setrvat na lůžku a zaplatit felčara, mnohonásobná krádež, opilství, znásilnění...“

„Znásilnění?“ přerušil ho Mikuš, podobaný jako po zásahu brokovou strelou, s věčně hnisajícími vyrážkami na nose a tvářích. „Každá šla dobrovolně, a ještě pěkně poděkovala.“

„Možná nějakou popudilo, že při tom musela civět na tvoje jebáky,“ zařehl Raffay. „Ze msty na nás uvalila živé obvinění!“

„Spíš za to, že jsi ji špatně obdělal tou svojí malou klobáskou,“ odsekl Mikuš.

„Jdi do prdele!“

„Leda tak do tvój. Touhle holínkou.“ Mikuš roztrhl pecen chleba.

„Čti dál, Vrabče, co tam ještě stojí?“ naléhal Raffay.

„Dál je tam kupčení s ukradeným zbožím, dezerce...“

„Dezerce?“

Vrabec pokrčil rameny. „Jano se chvástal, že měsíc sloužil na vrábelském Zemním hradu. Zdá se, že ho nepropustili do výslužby.“

„Srát na obvinění,“ uťal ho Mikuš. „Sami nejlépe víme, co jsme všechno provedli. Čím se nám chtějí revanšovat?“

„Šibenicí, čím jiným. V případech, že nás před kata dopraví živé. Protože je tu stanovená i odměna jenom za hlavy...“

„Kolik?“ zeptal se dychtivě Raffay, stále zmítaný nadšením, že se stal známou personou. „Kolik je za mě?“

„Jmenovitě je jen odměna za Jana, padesát zlatých za živého, třicet za hlavu. Ostatní členové bandy třicet za živého, patnáct za hlavu.“

„Třicet!“ pochvaloval si Raffay spokojeně. „Pěkná sumička! Za to koupíš tři koně, a ne ledajaké – pěkné, cvičené, vojenské!“

„Zasrané držgrešle,“ odfrkl si Mikuš a tentokrát rozně obrátil on. „Slyšel jsem, že bezvěrci vypsali padesát za každého a sto za velitele.“

„Ale jejich zlatky stojí za hovno,“ namítl Dežo. „Chvíli je podržíš ve zpoceně dlani a zezelenají jako staré maso. Samá měď.“

„Už dávno platí uherskými dukáty,“ prohodil Vrabec se zrakem stále upřeným na plakát.

Juraj Červenák

„Vážně?“

„Jak říkám.“

„Tak to teda jo! Hadvové hlavy o nás mají opravdu vyšší mínění.“

„Akorát že Turci nás neoběsí, ale narazí na kůl,“ připomněl Mikuš. „A to je kurevsky hnusný způsob, jak se odebrat na onen svět. Viděl jsi už takové narážení na kůl, Dežo?“

„Viděl, dole u Vacova. Cesta tam byla snad půl míle lemovaná mrštinami na kůlech. Uherští husaři, zajatí při pokusu přebrodit Dunaj.“

„Pamatuju si. Ale byl jsi u toho, když jim to dělali? Viděl jsi, jak jim špičaté dřevo trhá zadky a krotí se ve střevech?“

Dežo zkřivil ústa. „Neměl jsem tu čest.“

„Se ctí to nemá nic společného. Právě naopak – je to smradlavá, uječená, potupná smrt. Když si představím, že nás chytí a takhle sprovedí ze světa... ech.“ Mikuš zavrtěl hlavou a kousl do chleba. „Možná už nám opravdu začíná hořet za patami. Měli bychom zvážít, jestli nezměnit působiště.“

„Souhlasím,“ zvedl Vrabec zrak, očividně překvapený, že z podobaného kumpána vypadla tak rozumná slova. „Tady už táboříme moc dlouho. Na stezce do kopců nás občas zahlédnou vesničané a valaši...“

„Ti nás nezradí,“ prohlásil Raffay.

„Proč by neměli?“

„Protože za ně bojujeme. Proti vrchnosti!“

Vrabec i Mikuš na něj pohlédli jako na slabomyslného.

„Co to žvaníš?“ zabručel Mikuš. „Bojujeme tady akorát za to, aby bylo co pít, jíst a šoustat. Skoro každému z těch sedláků v předhůří jsme něco sebrali. Slepici, ovečku, řepu ze záhonu. I holky jsme honili kolem stohů. Takže nás kterýkoli z nich bez mrknutí udá župním hajdukům a ještě se přijde podívat, jak si na smyčce nebo na háku chčijeme do bot.“

„Každý si rád namastí kapsu,“ přitakal Vrabec. „Tady dole se píše: *Věrný poddaný, který poskytne údaje vedoucí ke skryšii horních chlapců, dostane na ruku dvacet zlatých.*“

„Horních chlapců?“ zopakoval Raffay. „Cože?“

„Tak nás pojmenovali.“

„To je ale pitomost. Nejsme žádní chlapci! Mně už bylo šestnáct, tady Mikuš je o půl roku starší...“

Kapitán Báthory: Železný pŕlmesíc

„O tři čtvrtě,“ opravil ho Mikuš.

„Sotva tím mysleli věk.“ Vrabec pečlivě poskládal vyhlášku. „Víc mě trápí slovo *horní*. Vědí, že se skrýváme v kopcích. Máš recht, Mikuši – začíná nám hořet za patami. Je načase hledat si novou skrýš. Vždyť co nás tady drží?“

„Nic. Pojdme na sever, do Banských vrchů, tam o dobrý lup určitě nebude nouze.“

„Do Banských vrchů ani za nic,“ odmítl Vrabec překvapivě rázně.

„Proč?“ přimhouřil Mikuš oči. „Znáš to tam?“

„Znám, velmi dobře. A nemám v úmyslu se tam vrátit.“

„Snad tam nejsi doma?“

Vrabec zatnul čelisti, až mu zahrály lícní svaly. Jeho kumpáni okamžitě pochopili, že mu brnkli na citlivou strunu a není dobré klást další otázky.

„Maso už se připéká,“ zabručel Vrabec a sklonil se k ohništi. „Pojdme jíst.“

„Pojdme, pojdme,“ olízl se Raffay.

Ve tmě klaplo kopyto.

Tři *horní chlapci* prudce zvedli hlavy. Vyměnili si vyplašené pohledy, popadli bambitky a valašky, vyskočili na nohy a odstoupili od ohniště, aby na ně dopadalo co nejméně světla. Proláklina s nocležistěm se nořila pod masivní skalní převis, čímž vznikla jakási mělká jeskyně – loupežníci v ní měli pelechy na spaní a nevelkou ohradu pro ukradený dobytek.

Novohradské vrchy, které se táhly severně od ústí Iplu do Dunaje, pokrývaly husté doubravy a bučiny. Také nad táborem se jako vousatá a vrásčitá lesní božstva skláněly věkovité stromy. Ze tmy, která je halila jako černý rubáš, zazněl smích.

„Ruce vzhůru, gatě dolů! Bude na vás vykonána spravedlnost!“

Vrabec se zamračil, ale zároveň si oddechl.

„Jano?!“

Hlas se znovu zařehal a z porostu vyšla urostlá postava. Mladík byl o něco starší než trojice u táboráku, možná osmnáctiletý. Na rozdíl od kumpánů neměl vytáhlou, kloubovitou postavu výrostka; pod košilí a vyšívanou kabanicí se rýsovala široká ramena, kosti měl obalené svaly. Zpod širáku mu na hrud' a záda padaly světlé copy. Za třířadým opaskem s mosaznými sponami měl za-

Juraj Červenák

strčené dvě křesadlové pistole s pobitými pažbami. V ruce svíral hlavici valašky, přičemž se okovaným koncem topůrka při chůzi opíral o zem.

„Kdybyste se viděli,“ šklebil se od ucha k uchu Jano Ďurovič, vůdce družiny. Za ním se zpoza stromů vynořili další zbojníci. Rozhodně se nevyrovnali jeho úpravnosti – byli otrhaní, umazaní, dlouho neholení a páchli. Zato ale byli všichni dobře ozbrojení.

„Už jsme se lekli, že nás vyčmouchali měštští hajduci,“ oddechl si Mikuš a sklonil bambitku. „Na rozcestí pod Smolnou skálou jsme našli přibitou vyhlášku. Tady Vrabec ti ji přečte. Nabízejí za nás pořádný měšec zlata. Co měšec, vydalo by to na menší truhlici.“

„Vážně?“ nepřestával se vůdce šklebit. „Kolik za mě?“

„Padesát živý, třicet hlava,“ odpověděl Vrabec.

„Jenom? Židáci lakomí. No, teď určitě vypíšou víc. Dvakrát tolik, možná trojnásobek.“

Vrabec se zachmuřil. „Proč? Někdo vás chytil s krávy?“

„Kdepak, krávy jsme za pěkné peníze prodali Konkolovým. Zemanská famílie, ale Turci jim vypálili dvorec i pár vesnic, tak se teď živí vším, co se namane. Většinou obchodují s vojskem, na původ dobytka nehleděli, starý Konkoř rovnou hrábl do měšce...“

„Tak co jste udělali?“ přerušil ho Vrabec ostře.

Ďurovič blýskl očima, nelíbil se mu tón, zachoval si ale chladnou hlavu a otočil se k lesní bráně. „Ochmesi, pojď sem.“

Ze tmy vyšel poslední člen družiny, mohutný, podsaditý, vlasy a vousy jako kančí štětiny. Za sebou vedl mulu, jejíž dupnutí je předtím tak vyplašilo. Měla jezdecký postroj a v sedle se hrbila štíhlá postava s dlouhými kaštanovými vlasy a rukama připoutanými k hrušce.

Vrabci se propadly tváře.

„Co to má být?“ zeptal se.

„Tohle, bratříčku, je žena,“ prohlásil Ďurovič. „Nejvyšší čas, abys nějakou prozkoumal pěkně zblízka.“

Loupežníci se rozřehtali. Vrabec nehnul ani brvou. Když Ochmes zastavil mulu u ohniště, zajatkyň zvedla hlavu. Měla zelené oči a hezkou, i když v tuto chvíli bledou a unavenou tvář.

„Co je zač?“ zeptal se Vrabec ledovým hlasem.

„Juliana Beličová.“

Vrabec ztuhl. „Beličové ze Starého Mlýna?“

Kapitán Báthory: Železný pŕlmešíc

„Přesně tak,“ zašklebil se Ďurovič významně. „Sice jen zeman-
ský stav, ale pořád je to šlechta. Prvotřídni kořist! A jak snadno
jsme se k ní dostali – Beličové kvůli pohanskému rabování přišli
na buben, statek jsme našli skoro opuštěný, panička tam žila už
jen se šafářem...“

„Co je s ním?“

Veliteli znovu v očích povyskočily výhružné plamínky. „Jsme
snad u výslechu? V temnici pod Novohradem, natažení na dereši?
Nevyptávej se tolik a radši mi podej demižon, snad jste ho mezitím
nevychlastali. I skopové voní až dolů do údolí, spořádejme ho, než
přivábí vlky a medvědy.“

„Co jste udělali se šafářem?“ zopakoval Vrabec.

„Co myslíš?“ odsekl Ďurovič podrážděně. „Snažil se paničku
bránit, mamlas starý, odněkud vytáhl zubatý meč a skoro mě s ním
sekl. Tak dostal valaškou po palici.“

„Zabili jste ho?“

„Jako nemocné zvíře,“ potvrdila žena v sedle. „Nechali ho vykr-
vácet na dvoře. Zastraní vrahové.“

„Hej, do tak pěkných úst se taková hnusná slova nehodí!“ okřikl
ji Ďurovič. „Pusu ještě využiješ na jinačí věci. Ochmesi, dolů s ní,
dáme paničce najíst a napít. Pookřeje a pozná, že jsme příjemní
společníci.“

„Budete viset,“ zasyčela, když ji Ochmes (s ochotnou pomocí
dalších dvou mladíků) sundával z muly. „Vrány vám vyklovají oči
a jazyky, lišky ohryzají nohy a možná se dostanou i výš. Nic jiného
si nezasloužíte.“

„Má pravdu,“ řekl Vrabec. „Tímhle vrchnost s konečnou plat-
ností rozzuříme. Vražda a únos šlechtičny? Přešel jsi o rozum,
Jano?“

Ďurovič se nadobro přestal usmívat a rázně přikročil k nejmlad-
šímu členovi družiny. Jiný by okamžitě couvl, Vrabec ne – troufale
opětoval vůdcův bodavý pohled.

„Něco tě hryže, ptáčku letáčku? Od chvíle, kdy jsme přišli, klo-
veš do mě tím svým drzým zobákem.“

„Protože jste porušili dohodu. Naši loupežnickou přísahu. I ty
jsi slíbil, že nebudeš nadarmo marnit životy...“

„Jen jsem se bránil. Kdybych toho starce nepraštil, moje střeva
by se už mísila s hnojem na dvoře beličovského statku.“

Juraj Červenák

„Kromě toho,“ pokračoval Vrabec stejně ostře, jakoby káravě, „kdysi jsme si říkali, že se zaměříme na pohany. Budeme pořádat nájezdy na tureckou hranici, rabovat jejich sklady a sýpky, přepařovat zásobovací vozy. Místo toho čím dál častěji okrádáme křesťany. Škodíme našim!“

„Žádní *naši* nejsou,“ odsekl Ďurovič. „Jsme jen *my* a *ti ostatní*. Časy se mění, a to cvalem, kamaráde. Velkovezírovo vojsko už táboří u Ostríhomí a brzy překročí Dunaj. Půlměsíc se zasekne i do Horních Uher, potom do Polska, Moravy a Čech, nastane soumrak křesťanství...“

„A to je důvod útočit na bohobojné chudáky?“

„Poslyš, co vlastně chceš? Nejsme žádní hrdlořezové, vybíráme si snadnou kořist. Ve Starém Mlýně se naskytla příležitost, jakou jen tak nezahodíš. Uznávám, paní Juliana už není nejmladší, na krku má pomalu třetí křížek, ale pořád je to kus pěkné ženské. Dostaneme za ni desetkrát víc než za poslední stádo krav.“

„Sám jsi říkal, že po Beličových a jejich majetcích se slehla země. Kdo za ni zaplatí výkupné?“

„Straší ti ve věži? Žádostí o výkupné bychom jen přilákali úřady na naši stopu. Mám jiný plán. Prodáme paničku do harému. Kterýkoli beg z pohraničí při pohledu na takovou rusalku ochotně zacinká měšcem.“

Vrabci jako by zčernaly oči. „Chceš ji prodat Turkům?“

„Jistě. Kdo jiný by ji koupil?“

Mladík sevřel pěsti. V táboře pod převisem se rozhostilo ticho – ostatní horní chlupci napjatě naslouchali hádce. Nejmladší a nejstarší člen bandy se čas od času dostali do sporu, ale ještě nikdy se to tolik nevyhrotilo.

„To nedovolím,“ prohlásil Vrabec.

Ďurovič naklonil hlavu, jako by špatně slyšel. Valaška, kterou doteď držel za hlavici, sklouzla mezi prsty a pěst sevřela střed topůrka. „Co jsi říkal?“

„Byl jsi někdy v tureckém zajetí?“

„Co to má s...“

„Protože já ano. Před třemi lety. Unesli mě martalovci, jako psa na obojku mě odvedli do Dolní země. Bili mě, týrali, ponižovali. Nikomu nepřeju, aby něco podobného zažil. Ani tady paní Beličové. Postarám se, aby ji takový osud nepotkal.“

Kapitán Báthory: Železný pŕlmesíc

Vŕdce ohrnul rty. „Postaráš se, říkáš? To se podívejme. Jak přesně? Přinutíš nás, abychom ji rozvázali, požádali o odpuštění a odvedli domŕ?“

„Zhruba jsi to vystihl. Necháme ji jít.“

„Vždyť by prozradila náš ŕkryt,“ ozval se Ochmes a štětiny se mu naježily.

„Stejně tu začíná být horko,“ odpověděl Vrabec. „To, že vypsalí odměnu, je znamení. Měli bychom včas zdrhnout. Pohraničí se hemží kdejakými zabijáky a lovci lidí. Možná už teď slídí po kraji, vyptávají se na nás, hledají stopy. Třicet zlatých není málo, a když se vynásobí sedmi... říkám vám, zmizme odsud. Beztak tyhle končiny zanedlouho zachvátí válka.“

Đurovič se mu pohledem zavrtával do tváře. „Možná máš pravdu. Ale tím spíš se nám na cestu bude hodit hrst zlata. A to získáme jen prodejem tady paničky. Navíc, už jsem slíbil mládencŕm, že se s ní trochu pobavíme. Není panna, neubude jí. A někteří z nás, nechci ukazovat prstem, se už nutně potřebují zbavit panictví. Odlehčíš si mezi nohama, Vrabče, a možná přestaneš vrčet na svět jako starý pes.“

V lese praskla suchá větev. Mula zafrkala. Horní chlapci se ohlédli. Vrabec prošel kolem Đuroviče a ponořil pohled do temnoty pod stromy.

„Dávali jste pozor, aby vás nikdo nesledoval?“ zeptal se tišším hlasem.

Místo odpovědi mu na zátylku přistálo topŕrko valašky. Mladík se zapotácel, nohy ho zradily, s nesrozumitelným blábolením klesl na kolena.

Đurovič se znovu ohnal a ještě jednou ho praštil do vazy. Vrabec dopadl na obličej.

„Všivý sráč,“ zavřel vŕdce bandy a vši silou ležícího nakopl do boku. Vrabec zaskučel a zkroutil se jako červ na sluncem rozpáleném kameni.

„Kriste, to je ŕleva,“ odplivl si Ochmes. „Těch jeho mudrlantských řečí jsem už měl až po krk.“

„V něčem měl pravdu,“ namítl Mikuš. „Měli bychom zvážít...“

Už se nikdy nedozvěděli, co chtěl Mikuš zvažovat. Náhle, zničehonic, k dŕlkŕm v jeho pođobaném obličejí přibyl další – tenhle však byl větší a hlubší. Olověná kulka, která ho zanechala, prolétla

Juraj Červenák

lebku a vyšklubla zátylek. Sprška krve a kousků mozku potřísnila Raffaye a dva další.

Mikuš se svalil na záda a naposledy si vlhce upšoukl.

Než nad kopci dozněla ozvěna prvního výstřelu, v lesní tmě se zablýsklo ještě dvakrát. Mladík vedle Raffaye zasténa, jako by byl zklamaný životem, udělal dva vrávoravé kroky dozadu a spadl, prsty zaryté do krvácejícího břicha. Raffay na něj vytřeštil oči, ale hned se otočil ke zbytku kumpanie a uviděl, jak Ochmes klesá na kolena a přitom se drží za hrdlo, z něhož prýští rudá fontána.

Juliana Beličová měla nejvíce duchapřítomnosti – otočila se, rozběhla a skočila do tmy pod převisem.

Mula se s říčením a frkáním rozběhla a skočila do houští. Už neslyšeli, jak se prodírá porostem, protože v tu chvíli mocný hlas přehlušil všechny zvuky:

„Nikdo se ani nehne, lapkové zasraní! Jste obklíčení! Vzdejte se! Jestli se někdo třeba jen koukne na zbraň, na místě vás pobijeme!“

Těžko říct, co v tu chvíli napadlo Ďuroviče. Možná si řekl, že je lepší chcípnout na místě než skončit na mučidlech a nakonec na šibenici s hákem pod žebrem. Anebo uvěřil, že může uniknout, že se probije z údajného obklíčení. Jednou se vrátil do tábora celý rozesmátý a rozjařený a tvrdil kumpánům, že v lese potkal krásnou vílu. Prý ji potěšil, až křičela na lesy, načež mu za odměnu vpletla do opasku kouzelnou bylinu. Ta mu měla dát nadpřirozenou sílu a ochránit ho před zbraněmi nepřátel.

Jak se ukázalo, historka byla pravdivá leda po ty oplzlosti na matraci z mechu. I kdyby smilnice opravdu něco vpletla Ďurovičovi do opasku, byl to jen obyčejný plevel.

Ve chvíli, kdy si přehodil valašku do levé ruky a sáhl po bambitce, v lese za závojem kouře zarachotily další zbraně. Prostranství pod převisem zasypalo olovo. Ďurovič sebou několikrát škubl, širák mu sletěl z hlavy, valaška vyklouzla z dlaně, z košile a kabanice vychrstly rudé cákance. Chlap vedle něj upadl s prostřeleným kolenem – jeho ohlušující řev vzlétl nad doubravu.

Raffay se otočil a s nářkem vyrazil vzhůru kamenitým svahem, kudy chodívali na rozhled nad převisem. Předpokládal, že když útočníci přišli po stezce z údolí, cesta vzhůru bude volná.

Vrabec, který na zemi pořád lapal po dechu a sotva vnímal, co se děje kolem, zmateně vzhlédl. Ďurovič ještě stál, i když z něj na

Kapitán Báthory: Železný pŕilměsíć

všechny strany prýštíla krev. Oči měl vytrěštěné, ve tváři nevěřící výraz.

„Kurva jedna proľhaná...“ potvrdil, že skutečně spoléhal na kouzla lesní děvy.

Pak padl dopředu jako špalek, až mu křupl nos.

Postřelení junáci se plazili po zemi a křičeli o pomoc. Zaječel i Raffay nad táborem – překvapeně, vyděšeně a krátce; hlas mu ukradl zvuk sekající oceli. Cosi narazilo do okraje převisu a skutáľelo se na plac. Hlava bouchla do kamenů u ohniště a ukázkově se zastavila na rovně přeseķnutém krku. Vrabec zíral do Raffayových hasnoucích očí a v ochromení hrůzou dokázal myslet jen na to, že ten knírek nad otevřenými ústy je pořad legrační.

Ozvěny střelby zapadly do dolin. Zašustilo listí, zapraskaly větve. Od lesa se blížily kroky. Vrabec zůstal na zemi, přesvědčený, že když se pokusí vstát, vzápětí si lehne navěky.

„Horní chlapci,“ zachechtal se majitel jednoho ze šesti párů nohou v holínkách nebo vysoko zašněrovaných křpcích. „Spíš horní sráči. Popadali jako hrušky.“

„Postarejte se o ty dva,“ přikázal chraplavý hlas. „Ať nám to neurve uši.“

Vrabec opatrně zvedl pohled výš, ke kabátcům, dolománům a kamizolám přepásaným pobitými řemeny a bandalíry, na nichž visely šavle, bojové čakany, sekery a fokoše. Žilnaté, zjizvené ruce odložily ještě slabě doutnající pistole a chopily se chladných zbraní.

Zranění mladíci pochopili a rozkřičeli se ještě víc. Zbytečně. Bodající čepele je rychle, nemilosrdně umlčely.

Vrabec pevně svíral zuby i rty, aby nezaskučel hrůzou. Obličej tiskl k zemi, přestože tušil, že ho hra na mrtvého brouka nezachrání.

Nepletl se.

„Hej, Guláši! Tenhle taky ještě dýchá.“

„To je ten, co ho zkopali. Schyťal to?“

„Je od krve, ale nezdá se, že by byla jeho. Mám ho...?“

„Nech ho, Gejzo. Bude se nám hodit jeden živý. Ty tam, vstávej!“

Vrabec udělal přesný opak – znehybněl jako zakletý. *Guláš?!* Kristepane. Když jste tu přezdívkou slyšeli poprvé, mohla vám

Juraj Červenák

znít směšně. Jenže tady v pohraničí z ní lidem tuhla krev v žilách. Všichni znali historku o chlapovi, který prý zamlada nachytl svou milou s cizím amantem. Milence na místě zavraždil, holýma rukama ho uškrtil dřív, než tomu pitomci splaskl pták. Pak mu uřízl kus stehna a přinutil naříkající nevěrnici, aby z něj uvařila guláš. Na něm si bez mrknutí oka pochutnal a nabídl i své dívce. Když se bránila, strčil jí hlavu do hrnce a držel, dokud se nepřestala zmitat. Napůl se uvařila, napůl utopila ve vývaru z milencovy nohy.

Kdo ví, co na tom bylo pravdy, ale Guláše a jeho hajduků se bála i vrchnost. Zároveň si je pánové a úřady obvykle najímali na krvavou práci, když ostatní možnosti selhaly. Gulášparta nejednou dokázala zažehnat i potíže, se kterými se nevědělo rady ani vojsko. Nepřekonatelná byla hlavně ve stopování a chytání různých štvanců, loupežníků a povstalců.

„Jsi hluchý?“ zavrčel chlap, který se právě s krvavou sekerou vztyčil od mladíka s prostřeleným kolenem a čerstvě rozštípnutou lebkou. Přešel k Vrabcu a kopl ho do podrážky. „Vstávej, lenochu smradlavý, no tak!“

Vrabc se snažil překonat ztuhlost a vstát. Asi ne dost rychle, protože ho silná ruka popadla zezadu za vlasy a trhnutím zvedla do kleku.

Zrak mu padl na Guláše. Chlap to byl nevysoký, ale ramenatý, tvrdý a sukovitý jako starý strom. V opálené tváři se vyjímala šedivá, skoro bílá vousiska, chumáč vlasů na temeni jinak vyholené hlavy byl spletený do tří copů. Za opaskem měl dvě pistole, na závěsníku šavli s ohmatanou rukojetí a v ruce dlouhou sekeru, o kterou se při chůzi opíral.

Vrabcův užaslý pohled na okamžik zabloudil k hajdukovým očím. Byly studené, bezcitné, nelidské. Oči člověka, který je opravdu schopný nasytit se vařeného lidského masa. Mladík bleskově sklopil zrak.

„Doufám, že jste netrefili tu ženskou.“ Guláš se sklonil k ohništi pro jeden z rožňů. „Slyšíte, paní? Viděl jsem vás skočit do díry. Žijete?“

Pod převisem něco zašustilo a zpoza skalní hrany vyhlédla rozčuchaná hlava.

„Žije,“ oznámil Gejza, ten se sekerou.

Kapitán Báthory: Železný pŕlmešíc

„Výborně.“ Vykotlané zuby stáhly z rozně kousek skopového.
„Jste zraněná?“

„Ne,“ ozvala se slabě.

„Ještě líp. Neostýchejte se, vyjděte ven, je po bitvě, už vám nikdo nezkríví ani vlásek.“

Zaváhala, ale pak vstala a opatrně vyšla do světla. Vyděšeným pohledem přelétla po zkrvavených tělech všude kolem. Tvář jí zesinala, ale navzdory očekáváním neomdlela ani se nepozvracela. Nadechla se a pohlédla na hajduky. Oči jim zářily, huby měli rozšklebené. Znehybněla. Pochopila, že tohle není záchranná výprava.

„Není nejhorší,“ ozval se jeden z hajduků, vysoký, šlachovitý a zjizvený tak, že by ho vlastní matka nepoznala. I on si vzal rožeň, což znamenalo, že je druhý po veliteli, patrně pobočník. „Panenské časy už sotva pamatuje, ale pořád stojí za hřích.“

Guláš pokýval hlavou. On jediný se nešklebil od ucha k uchu, přežvykoval maso a vypadal zamyšleně.

„Co jste zač, paní?“

Sebrala odvahu. „Záleží na tom?“

„Záleží, pokud máte důvod to tajit,“ zúžil Guláš oči.

„Komu sloužíte?“ zeptala se.

„Tomu, kdo platí. V tomto případě novohradské župě. Ta slíbila odměnu za tlupu z kopců.“

„Jestli mě dopravíte do bezpečí,“ zkusila to žena, „místní komoří nebo novohradský kapitán určitě přihodí k vypsání sumě pár zlatých. I já sama se vám štědře odměním.“

„Ale, ale? Podle šatů bych vás odhadoval na selku. Jenomže pohled, řeč a držení těla říkají něco jiného. Mluvte, kdo jste a odkud vás ti pitomci přivlekli?“

„Ze Starého Mlýna.“

„Tam to patřilo Beličům.“

„Pořád patří.“

„Určitě? Mám pocit, že vymřeli po meči.“ Guláš zapřel topůrko sekery do země a přistoupil k zajatkyni. Pocítila nutkání ustoupit, ale ovládla se.

„Gabriela Beliče, posledního z rodu,“ dodal vůdce hajduků, „přý poslala na onen svět vlastní žena.“

Zelené oči ztmavly. „Lidé toho namluví...“

Juraj Červenák

„Svatá pravda. Tihle *lidé* říkali, že paní Beličová je nadaná bylinkářka a dokáže vykurýrovat každou chorobu. Jenže ve skutečnosti je to prý čarodějnice a za znalosti magických bylin a kamenů upsala duši Luciferovi. Tak, tak. Po nocích obcovala s Rohatým, a když na to urozený pan Belič přišel a chystal se ji vyhnat z domu, nakrmila ho polévkou z vlčího moru. Údajně ji ani nedojedl, plácl ksichtem do talíře, zatřepal nohama pod stolem, a bylo to.“

Žena opětovala hajdukův upřený pohled. „Zdá se,“ vyšel jí z hrdla změněný, jakoby cizí hlas, „že se vyznáte ve vaření jídel s podezřelými přísadami.“

Hajduci ztuhli. Guláš naklonil hlavu a pozvedl šedivé obočí. Díval se na ženu, jako by nedokázal rozluštit, co tou poznámkou myslela. Potom se najednou zašklebil, zvedl k ústům rožeň a uškubl z něj další kus masa.

„Vskutku, lidé toho namluví...“ Žvýkal, až mu z koutků kapaly sliny a mastná šťáva. „Cokoli zaslechnou, na cestě k dalším uším to pořádně nafouknou a kdeco si přidají.“

„Souhlasím. Například vlčí mor neúčinkuje tak rychle. Křeče trvají dlouhé minuty, občas i hodiny, než se oběť konečně udusí.“

Guláš se nepřestal šklebit. „A kdyby chtěl někdo utopit věrolomnou couru v horkém guláši, opařil by si ruce.“

Zajatkyne sklouzla zrakem k hajdukovým rukám. Kůže na hřbetech dlaní byla svráštělá, zjizvená. Ženě vyschlo v ústech. Když vylétla pohledem zpátky do Gulášova obličejce, už se neusmíval. Spolkl sousto a obrátil se k mlčky vyčkávajícím kumpánům.

„Představuju vám vdovu Beličovou, mládenci! Co myslíte, odmění nás v Novohradu za její vysvobození a šťastný návrat?“

„To sotva,“ zabručel pobočník, ten vysoký a šlachovitý. „Kdo by platil za známou čarodějnici? A dvorec ve Starém Mlýně je jen zchátralá stodola. Odtud sotva můžeme čekat *štědrou odměnu*.“

„Co když nemyslela mince?“ zašklebil se nejmladší z hajduků. „Mohla by se nám odvděčit i jinak.“

Všichni kromě Guláše se úlisně zasmáli. Vdova se před jejich slizkými pohledy podvědomě přikrčila.

„Strčil bys svoji pýchu do čarodějnice, Meszáre?“ obořil se vůdce na mladíka, který se okamžitě přestal smát.

„Sám jsi říkal, že lidé přehánějí,“ ozval se pobočník. „Kdyby si

Kapitán Báthory: Železný pŕlmešíc

panička mohla pŕivolat na pomoc Antikrista, urĕitĕ by nedovolila hrstce usmrkancŕ, aby ji unesli nĕkam do kopcŕ.“

Guláš se na nĕj zašklebil. „Podívejme se, Kordo, jak jsi moudrý!“

Muž pŕešlápl z nohy na nohu. „Jen mĕ napadlo...“

„Zavŕi kušnu. Āarodĕjnice nebo ne, za ŕenskou s takovou povĕstí nikdo nezaplátí. Alespoň ne na téhle stranĕ Dunaje. Ale ti dole vŕdycky rádĕ koupí pĕknou kŕešťanku. Když si umyje vlasy, zazáŕí jako oheň. Nĕkde jí seženeme hezĕí šaty a udĕláme z ní pořádnou krasavici. Máte dĕti, urozená paní? Nebo pořád jaloviĕka? Nepamatuju si, ŕe by si Belič stačil nadĕlat potomky.“

Pochopila, ŕe ji pŕávĕ odsoudili k otroctví. Chvilí trvalo, než se jí vrátil hlas. „Ne, nemám dĕti.“

„Proĕ? Umŕely vám?“

„Nikdy jsem ŕádnĕ neporodila.“

„Vyschl vám vercajk? Nebo vašemu starĕmu? Nedokázal vás obtĕŕkat?“

Zhluboka se nadechla, až se ŕivŕtek působivĕ nadmul. „Záleŕí na tom?“

„Podle vás je podezŕele málo vĕcí, na kterých záleŕí. Když nemŕžete rodit tureĕké parchanty, snĕží to vaši cenu.“

„Nemusíme obŕezaným vĕšet na nos, ŕe je paniĕka bezdĕtná,“ osmělil se Korda.

Guláš se na nĕj znovu zadíval, ale pak pŕikývl. „Dneska ti to pálí, ĕlovĕĕe. Nevzpomínám si, ŕe bychom snĕdali vtipnou kaši. Ale dobŕe mluvíš – nakukáme hadrovým hlavám, co se nám zamane. Takŕe rozhodnuto, dohodnuto. Ráno se vydáme na jih. K pŕivozu u Vacova.“

„A tihle tady?“ kývl poboĕník na mrtvolu.

„Vezmeš si je na starost.“

„Já? Co s nimi mám...“

„Co asi? Úĕinky vtipné kaše vypŕchaly? Nemŕžeme se s paniĕkou objevit v Novohradu. Pŕjdeš tam jen ty, shrábneš odměnu za hlavy a pak nás doŕeneš na cestĕ k Vacovu. Ani za Dunajem se není radno ochomýtat moc dlouho. Sultánovo vojsko brzy udeŕí na Horní zem. Za kaŕdou kŕešťanskou hlavu bude velkoveŕír platit zlatem, musíme se zdejchnout, dokud je ĕas.“

„Co s tím holobŕádkem?“ šťouchl hromotluk Gejza do kleĕícího mladíka.

Juraj Červenák

„I toho vezmeme za řeku. Pohani za něj vysolí víc než župní komoří. Turci mívají divné choutky, rádi kupují uherské chlapce, pochvalují si jejich těsné zadky.“

Hajduci se zlověstně zařehotali.

„Ale nejdřív,“ přikročil Guláš k Vrabci, „nám řekne, kde je poklad. Slyšíš, smrade? Zpívej, jinak změním názor a odejde odsud jenom tvoje kebulka.“

„Poklad?“ vysoukal ze sebe klečící mladík.

„Nedělej ze sebe troubu. Připsali vám bezpočet krádeží a loupeží. Kde jste schovali kořist? Táhle v jeskyňce? V nějaké díře v okolí? Zakopali jste ji v lese? Mluv!“

„Žádný poklad neexistuje. Věřte mi.“

Guláš se naklonil blíž a svraštil obočí. „Ještě jednou se tě zeptám po dobrém, potom změním přístup. Každá loupežnická tlupa schovává poklad. Kde je ten váš?“

Vrabc se odvážil pohlédnout hajdukovi do očí. „Můžete mě mučit, jak dlouho chcete. Žádná kořist na ukrývání po lesích a jeskyních nezbyla. Ukradený dobytek jsme snědli, sami jste právě dorazili zbytky poslední ovce. Všechno ostatní jsme rozházeli za chlast a děvky. Přisahám při bohu.“

Guláš se dlouho díval mladíkovi do očí. Vrabc poskočil ohryzek, ale vydržel to, neodvrátil zrak. Hajduk zafuněl, až mladíka ovanul smrad zkaženého chrupu. „Vidím, že nejsi obyčejný štvanec. Kdepak. Žádný venkovský zbedněnec, který zprznil panskou dcerku a musel před pandury upláchnout do lesů. Jsi lepší. Pálí ti to. Asi proto ti tihle pitomci uštědřili výprask – nesnesli, že jsi o tolik prohanější než oni.“

Vrabc nevěděl, co na to říct.

„I kdybyste někde měli schovanou kořist, neprozradil bys nám to, že? Nijak bychom to z tebe nevymlátili.“

„Mýlíte se,“ namítl mladík. „Kdyby taková skrýš existovala, bez váhání bych její polohu vyměnil za svoji svobodu.“

„Neříkal jsem to? Liška podšitá. Mluv, co jsi zač?“

„Vrabc.“

„To je jméno, nebo přezdívka?“

„Záleží na tom?“

Guláš úkosem pohlédl na Julianu Beličovou. „Vy dva jste se proti mně spikli? Odpověz, usmrkanče: Jak se jmenuješ?“

Kapitán Báthory: Železný půlměsíc

„Už jsem řekl. Vrabec. Jiné jméno nemám.“

„Ovšemže máš. Proč ho tajíš?“

„Netajím. Jen ho nepoužívám. S tím děckem, co ho nosilo, už nemám nic společného.“

Guláš se narovnal. „Vrabec,“ zopakoval zamyšleně. „Něco se mi na tobě zamlouvá, smrkáči. Ještě si rozmyslím, jestli tě opravdu prodám pohanským sodomitům.“

„A když ne?“ zajímal se Korda. „Co s ním uděláš?“

„Nechám si ho. Družině se mladá krev bude hodit.“

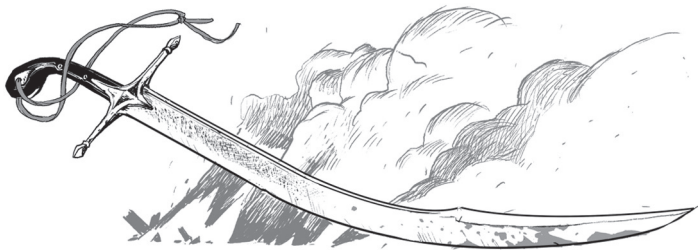
„Myslíš to vážně? Takové ucho!“

„To jsme byli všichni. Svázat a pod skálu s ním. Přenocujeme tady.“

„A co s vdovou? Zašpásujeme si s ní?“

„Nikdo se jí ani nedotkne,“ utál ho Guláš a zuby stáhl z rozně poslední kus skopového. „Strigu možná opravdu obdělával Satanáš. Strčíte ho do takové očarované díry, a do tří dnů vám uhnije. To chcete?“

Hajduci zklamaně zabrblali. Vůdce je ostře okřikl a přikázal, aby odtáhli mrtvoly na kraj lesa. Potom poslal Křivého Gejzu se sekerou, ať se postará o trofeje. Tábor už byl zasviněný dost, proč to ještě zhoršovat? Nejsou prasata, aby se v noci váleli v krvavém bahništi.

HLAVA DRUHÁ,

v níž Novohradské vrchy postihne Boží dopuštění. Zajatci se pokusí o útěk. Tajemný cizinec navrhne obchod a nepřipouští zamítavou odpověď.

Vesničané věřili, že za horkých letních dní prochází krajem polednice, ďábelská ježibaba sesílající na lidi slabost, mdloby, a nejednou dokonce i smrt. *Jestli je na tom něco pravdy*, říkal si Vrabec v duchu, *tak se dnes do Novohradu slétly všechny polednice světa.*

Kraj už od rána svírala výheň, jak se na jasný červencový den slušelo. Od obzoru k obzoru se klenul blankyt bez jediného mráčku a vzduch se ani nehnul – jen když se člověk zadíval těsně nad skaliska, mohl postřehnout mámivé chvění. Gulášova kumpanie putovala lesním chládkem, ale než slunce dosáhlo zenitu, i pod stromy už bylo jako v peci. Z hajduků i zajatců se v čůrcích řinul pot. Zastávky na odpočinek byly čím dál častější a delší. Za bystřiny s chladnou horskou vodou velebili Boha, na těžko schůdných úsecích naopak kleli jako odpadlíci, kteří jsou už beztak odsouzení k peklu. Nejhlasitěji nadával Křivý Gejza, který nesl pytel s kořistí. Hlavy začaly páchnout a vábily hmyz.

„Než se dovlečeme do Novohradu, úplně z nich sleze maso,“ brblal. „Kdo nám vyplatí odměnu, když ty smradlavce nepozná ani vlastní matka?“

„Jen se neboj,“ okřikl ho Korda. „V Novohradu budeme nejpozději zítra. Do té doby kůže na lebkách vydrží. Drž zobák a šlapej.“

Kapitán Báthory: Železný půlměsíc

Gejza podrážděně zafuněl, ale zavřel zobák a šlapal. Ostatní také. Hřeben přitisknutý k nejvyššímu kopci nechali za sebou a skrz husté lesy sestupovali k nížinám. Pozdě odpoledne se jim z kamenitého výběžku naskytl výhled k východnímu obzoru. V dálce se z travnaté roviny s poli a vesnicemi zvedala tmavě zelená výšina s hradními věžemi na temeni. Novohrad, součást pohraniční hráze proti turecké záplavě.

Kordu ale zaujalo něco jiného. „Ta oblaka nevěstí nic dobrého,“ zabručel.

Guláš přikývl. Za vzdálenou pevností kypěla mračna – na okrajích ještě bělostná a nadýchaná, ale dál už modrá, tmavnoucí a vespod roztřepená. Zhluboka se nadechl nosem, jako když větrí šelma.

„Blíží se bouřka. Potřebujeme skrýš na noc. Svižněji, bratři!“

Sestoupili do lesa v údolí. Sotva dosáhli úpatí svahu, zaduněl v dálce poprvé hrom. Přestože byli unavení, přidali do kroku. Úžlabinou protékala bystřina, o níž Gejza svatosvatě prohlásil, že to musí být Žehravý potok, který teče až k novohradskému kopci. Pokračovali tedy podél něj, i když se místy zařezával mezi neschůdné srázy, takže se museli brodit korytem.

Slunce spolkla mračna, svět zešedivěl. Blýskavice se blížila. Do korun stromů se opřel vítr; dusný, horký, varovný – jako závan z nebeské polnice zvěstující Armagedon.

Měli štěstí. Potok je dovedl pod úbočí pokryté zubatými kmeny a hromadami chrastí. Po břehu se táhla hrbolatá cesta se stopami kopyt, rozoraná vláčenými kmeny. Pospíchali po ní. Když do kopců s ohlušujícím rachotem udeřil blesk, dokonce popoběhli.

Liják se přihnal s divokým hučením, opřel se do porubu i postav na cestě. Zakleli a stáhli hlavy mezi ramena, jako by jim po zádech zatančily karabáče.

„Támhle!“ vykřikl vpředu běžící Korda a ukázal za ohyb cesty.

Zpoza stráně vpravo se vynořila střecha. Došková, zanedbaná, z otlučeného komína nestoupal kouř. A přece se cítili jako štvanci, kteří s nepřáteli v patách konečně dorazili k opevněnému útočišti. Rozběhli se rychleji, rozhrnujíce dešťové závěsy. Cesta se za okamžik změnila v proud bláta.

Koliba zanořená do úpatí svahu určitě sloužila jako přístřešek pro dřevorubce, možná pro pastýře. Dveře nebyly zamčené, ale

Juraj Červenák

Korda do nich vrazil, až petlice zajištěná obyčejným hřebíkem s řinčením odlétla.

Družina se hrnula dovnitř. Vrabec šel jako předposlední; už chtěl sklonit hlavu pod stříšku, když do kopců znovu praštil blesk. Vylekaně se otočil a ztuhl, oči vyvalené.

Do mladíka strčil poslední hajduk. „Kam zíráš, parchante, hni sebou, nebo...“

„Tam,“ ukázal Vrabec.

Hajduk se ohlédl, hřbetem ruky si vytřel vodu z očí.

„Kriste...“ vydechl.

Na cestě, přímo v zatáčce, kterou krátce předtím proběhli, stál člověk. Vítr mu škubal pláštěm a nadzvedával širokou střechu klobouku. Muže ale jako by se běsnění živlů netýkalo, nehybně hleděl směrem ke kolibě.

Hajduk strčil Vrabce do dveří a rychle vešel za ním.

„Do psí mateří,“ vydechl. „Někdo tam je.“

Kumpáni k němu obrátili zmatené pohledy.

„Stojí tam chlap,“ ukázal palcem přes rameno.

„Kde?“ zeptal se Guláš.

„Na cestě. Jako by vyrostl ze země.“

„Plácáš, Igrai,“ zabručel Guláš, ale vrátil se k otevřeným dveřím a vyhlédl do lijáku. „Jaký chlap? Kde?“

Igrai k němu přikročil. „Támhle v zatáčce... do prdele. Je pryč.“

Guláš pohlédl druhovi do obličeje. „Něco se ti zdálo.“

„Nezdálo. Ať se propadnu, jestli si vymýšlím. Chlap. V klobouku a plášti. Co když nás někdo sleduje?“

„Kdo?“

„Co já vím? Možná si na odměnu za loupežníky dělal zálusk i někdo další.“

„Blbost,“ uťal ho Korda, který mezitím přešel k hliněné pícce v koutě. Z podlahy shrnul stébla slámy a třísky, nacpal je do otvoru a zaškrtal ocílkou. „Vsadím se, že to byl pahýl stromu, nebo něco podobného. V lijáku a šeru se ti zdálo, že vidíš člověka.“

„Byl tam!“ trval Igrai na svém. „I tady tenhle ho viděl. Řekni jim to, smrade! Stál tam chlap.“

„Nevím určitě, co jsem viděl,“ pokrčil Vrabec rameny. „Vypadalo to jako postava v klobouku, ale kdo ví, jestli to bylo doopravdy.“

„Neříkal jsem to? Blbost.“ Korda foukl do pícky. Vyskočil prv-

Kapitán Báthory: Železný půlměsíc

ní plamínek. „Kdo by se tady v takovém psím počasí potloukal? Všechno živé se běželo schovat.“

„Viděl jsem ho,“ frkl Igrai uraženě. „Věřte si, čemu chcete, ale někdo nás sleduje.“

„Dej už s tím pokoj,“ obořil se na něj Gejza a čichl si k dolománu. Báł se, jestli mu příliš nepáchne od hñijících hlav.

Ve dveřích stojící Guláš očividně nebral Igraiovo tvrzení na lehkou váhu. Dlouho se upřeně díval přes vodní závěsy stékající z převislé střechy. Blesky vrhaly bledé světlo na svah s porubem i les za potokem, rozsávaly kmitavé stíny, měnily husté vodní provazce v proudy roztaveného kovu. Vítr kymácel větvemi, vířil listí, rozmetával chrastí.

Po zjevení nebylo ani vidu, ani slechu.

Když hejtman přivřel dveře a vrátil se dovnitř, v pícece už plápolal oheň. V jeho světle si lépe prohlédli prostornou místnost se špaliky na sezení a dvěma prostými lůžky z chvojí. Vzadu byl o stěnu opřený stůl stlučený z prken a široké dřevěné kozy – popadli ho a postavili do středu místnosti. Prohledali police, nádoby a koše v koutech, ale nenašli nic k jídlu; rozeznali tedy brašny a vytáhli skrovné zásoby.

Venku se setmělo. Hajduci žvýkali zbytky od včerejška a nakláněli čutory. Mokrě svršky se sušily u pece. Bouřka nejdříve polevila, ale po čase se vrátila s ještě hrozivější blýskavicí. Liják podrážděně hučel, dokonce dostal posilu a na střechu i zápraží zaklepalý ledové kroupy. Ve srubu však bylo překvapivě sucho, svazky proutí propouštěly vodu jen tu a tam, škvíry mezi břevny byly dobře utěsněné.

„Na noc postavíme stráž,“ rozhodl Guláš.

„Proč?“ ohradil se Gejza. „Snad jsi neuvěřil, že se tu potuluje mátoha v klobouku?“

Hejtman se na něj zamračil. „Právě sis vysloužil první hlídku.“

„Kurva, proč já?“

„Protože mám toho tvého brblání už od rána plné zuby.“

„Hrom do vašich matek!“ zaklel Gejza a vstal od stolu. „Necháte mě celý den vláčet ty kebuly, záda necítím, dolomán mi smrdí jako kozlí koule, a teď se mi odvděčíte takhle. Čertovo lejno na vaše hlavy!“

„A budeš hlídat venku,“ dodal Guláš s kamennou tváří.

Juraj Červenák

„Vždyť je tam hotový konec světa! Mokro jako v mladé kundě!“

Hejtman zabodl zrak do valibukovy tváře. „Ty zbytky jídla nestály ani za děravý groš,“ řekl hrozivě. „Neuvaříme si ještě něco?“

Gejza polkl a ucouvl. „Vždyť už jdu.“

„Oči na stopkách. O půlnoci tě vystřídá Igrai. Ostatní chrápat, máme za sebou dlouhý den a zítra musíme co nejrychleji sejít z kopců a vyrazit k vacovskému přívozu.“

Hajduky nebylo třeba pobízet dvakrát – pití došlo a některým už padaly hlavy. Guláš a Korda obsadili pelechy z chvojí, ostatní se uložili kolem pece. Spoutané zajatce strčili do kouta vzadu, kde se srub nořil do svahu.

Vítr ustal, dešť polevil, prudké poryvy vystřídalo jednolitě hučení. Igrai ospale zanotoval starou písničku:

*Seděl jsem v arestě,
v přešpurském městě,
zalíbil se mi,
půjdu já tam ještě...*

Ani nedokončil, hlas se mu vytratil.

Také Vrabce už přemáhala dřímota, když náhle ucítil dotek vdovina těla – v koutě bylo vlhko a chladno, přitiskla se k němu ve snaze podělit se o tělesné teplo. Nadechl se její vůně a krev mu vzkypěla. Musel se trochu odvrátit, aby neucítila to, co u mladíka jeho věku v tomto rozpoložení nevyhnutelně nastalo.

„Děkuji ti,“ šeptla.

Oči se mu rozšířily. Snad si nevšimla...

„Jako jediný ses mě zastal,“ dodala. „Před vlastními kumpány. I za cenu výprasku. Děkuji.“

„Kdybych věděl, že mě ta svině praští do hlavy, možná bych si to kavalírství rozmyslel.“

Tiše si odrkla, nejspíš tlumila trpký smích. „To zřejmě napadlo většinu hrdinů, kteří za šlechetnost dostali bolestivou odměnu.“

„Hm. Že by?“ Obrátil k ní obličej. Skutečně se usmívala. „Myslíte, že si Hektor s Achillovým mečem v břicho pomyslel: *Zeus to spral, radši jsem měl dneska zajít s Andromaché na trh?*“

„Kdo ví.“ Zemanka pořád cenila zuby. „Znáš Homéra.“

„Kdo by ho neznal?“

Kapitán Báthory: Železný pŕlmesíc

- „Zeptáme se hajduků? Anebo tvých druhů?“
- „Tak ti už nikomu nic neřeknou.“
- „Pravda. Jen mě zajímá, kde jsi získal takové vzdělání.“
- „Doma. Od dědečka. On mě vychoval.“
- „Nemáš rodiče?“
- „Matka zemřela krátce po porodu.“
- „To mě mrzí.“
- „Byl jsem moc malý. Nepamatuji si ji.“
- „A otec?“
- „Ztratil se. Prý ho někde u Varadínu zajali Turci. Nejspíš už hni-
je v zemi.“
- „Jsi urozeného rodu?“
- „Zemanského. Měli jsme malý dvorec v Banských vrších.“
- „Měli?“
- „Vypálili ho martalovci.“
- „A tvůj děda?“
- „Ten se toho díkybohu nedožil. Zbyl mi jediný příbuzný – otcův
bratr.“
- „Neujal se tě?“
- „Nechtěl jsem. Je to kněz,“ dodal Vrabc, jako by to vysvětlovalo
vše.
- „Postihl nás tedy podobný osud,“ hlesla vdova po chvíli. „A teď
také sdílíme jednu svízeľ. Nečeká nás nic dobrého. Měli bychom
s tím něco udělat.“
- Vrabc ještě více ztlumil hlas. „Pomýšľíte na útěk?“
- „Ty ne? Necháš se jako tele odvést na trh s otroky?“
- „Co proti tomu zmůžeme?“
- „Přemýšľím. Možná by se dala uvolnit jedna otep ze střechy, dí-
rou vyklouzneme ven...“
- „To už mě napadlo taky. Nesmysľ. Uslyšeli by nás. Ať už spí jak-
koli tvrdě, tohle by je probudilo. Déšť utichá, je slyšet každé za-
sustění.“
- „Hm. Asi máš pravdu.“
- „A nemůžete je...?“ Zarazil se.
- „Co?“
- „Hajduci říkali, že jste... vždyť víte.“
- „Ale jdi. Ještě před chvíľí jsem tě považovala za rozumného,
vzdělaného mladíka. Uvěříš žvanění pověřčivých pitomců?“

Juraj Červenák

„Máte pravdu. Promiňte.“

„Vyznám se v bylinách a léčivých kamenech a umím trochu všít z karet. To je všechno. Nedokážu uhranout ozbrojeného chlapa, aby odhodil železo a kňučel mi u nohou jako pes. Potřebujeme jiný plán. Nejdříve se zkusíme dostat z pout. Otoč se.“

Poslechl. On měl ruce svázané za zády, ona před sebou. Cítil, jak se za ním posunula a šátrá prsty po uzlech na jeho zápěstích.

„Ale co potom?“ ucedil Vrabec koutkem úst, zatímco se ohlížel na darebáky ležící mezi nimi a dveřmi srubu.

„Jedno po druhém.“

Dlouhou dobu se mořila s provazem. Už si myslel, že se to nepodaří, když sevření náhle povolilo. Mladík zapáčil předloktím a vykroutil ruku z dvojité smyčky.

Snažil se ovládnout bušící srdce. S vdovinou pomocí si pouta stáhl i z druhého zápěstí.

„Teď se pomalu otoč,“ šeptla Juliana. „Rozvážeš ty mě.“

„A pak?“ zopakoval otázku.

„Zkusíme se zmocnit nějaké zbraně a dostat se ven.“

„Co strážce před dveřmi?“

„Přitiskneme mu čepel k hrdlu, než spustí poplach.“

„To nemůže vyjít. Oddělají nás.“

„Máš lepší plán?“

Neměl. Obrátil se tváří k ní a zahákl jí prsty do pout. Netrvalo dlouho a mohla vytáhnout ruce z rozpleteného provazu. S úlevou si třela otlačená, místy až do krve odřená zápěstí.

„I když se dostaneme ven,“ šeptl Vrabec, „půjdou po naší stopě.“

„Samozřejmě. Ale tma a počasí jsou na naší straně. Sejdeme z hor a pokusíme se co nejrychleji dostat ke křesťanským příbytkům. Možná nějaká novohradská vesnice...“

Něco zavrзло. Vrabec znehybněl zády ke vchodu. Juliana vyhlédla přes jeho rameno a vytřeštila oči.

„Strážce,“ sykla.

Mladík se převalil na záda a ruce strčil pod sebe, aby to vypadalo, že je pořád svázaný. Koutkem oka zahlédl kolohnáta, kterému říkali Křivý Gejza. Patrně kvůli nějakému zranění měl jedno rameno výš než druhé a chodil shrbený. Zavřel za sebou a opatrně mezi spícími druhy proklíčkoval k pícce.

Kapitán Báthory: Železný pŕilměsíć

„Zatraceně,“ vydechla Juliana.

Dřepící Gejza přiložil na oheň a chvíli natahoval ruce k plamenům. Potom se vztyčil a rozhlédl se po přibytku. Hajdući spali jako zabítí.

Gejza se pohnul, ale ne ke dveřím. Kradmým krokem mířil dozadu, do kouta se zajatci. Vrabec postřehl jeho zvětšující se siluetu a rychle zavřel oči.

Hrbáč se zastavil u Gulášova lůžka. Hejtman spal s dlaní na rućojeti šavle a zjevně nevěděl o světě – z hrdla se mu dralo pravidelné, táhlé chrápání.

Gejza se šoural dál. Vzadu byl nižší strop, musel se shrbit víc než obvykle.

Vrabec předstíral, že spí. Slyšel Julianu, jak se snaží ovládnout zrychlený dech. Příliš se jí to však nedařilo. V poslední chvíli si přehodila přes zápěstí provaz, ale jestli se zloduch podívá lépe...

„Hezká panićka,“ zafuněl Gejza a klekl si k ní. Pod jeho dotekem sebou škulba a otevřela oči, jenže hajduk jí rychle přitiskl dlaň na ústa. „Pssst. Nic se neboj. Jen se trochu přitulím. Zahřeju tě. Pohladím. Takové šumné vdoviće určitě schází chlapský dotek.“

Ani nemukla, jen na něj vyděšeně zírala. Svalil se za ni, popadl ji, přitiskl si její zadek k rozkroku, zašátral po ňadrech.

„Nejsem špatný chlap,“ funěl do jejích rozčuchaných vlasů. „Nebude to bolet. Jen se trochu pomuchlujeme. Na chvíli ti rozvážu ruce...“

Sáhl jí na zápěstí. Vzápětí se nadzvedl a překvapeně zvedl uvolněné provazy.

„Ty ćarodějnice, jak ses...“

Vrabec se k nim prudce otočil. Gejza na něj vyvalil oči. Juliana se rychle odtáhla a vši silou udeřila pěstí za sebe, do hajdućových slabín. Křivý zaskučel a zkroutil se. Vrabec toho využil, natáhl se přes vdovu a z pochvy u hajdućova boku vytrhl kinžál, ukořistěný nebo koupený od nějakého mohamedána.

Hrbáč v záblesku duchapřítomnosti zvedl ruku proti bodající ćepelí. Prošla mu předloktím.

„Svině!“ nalezl Gejza hlas.

Juliana se s kvílením vymanila zpod zápasících mužů a vyskočila na nohy.

Juraj Červenák

Vrabec vytrhl kinžál z rány. Skropila ho horká sprška.

„Běžte!“ křikl na Julianu.

Vyrazila ke dveřím. Zmatení hajduci se s blábolením a mumláním zvedali a šátřali po zbraních. Když kolem nich zavířila otrhaná sukně, někteří se po ní natáhli, ale byla rychlejší.

Zemanka trhnutím otevřela dveře a vyběhla do tmy.

Vrabec vyskočil a rozběhl se za ní. Jenže ničemové se už vzpamatovali. Na půli cesty ke dveřím jeho nohy zasáhlo dlouhé topůrko sekery. Vrabec se svalil mezi hajduky u pece. Společně s kletbami se na něj snesly pěsti, násady a hlavice šavlí. Ocítl se na podlaze a mezi holínkami, které ho zasypaly kopanci, ztratil ukořistěný kinžál.

„Chyťte ji!“ zařval Guláš, ukazuje hrotem šavle na dokořán otevřené dveře.

Korda, Igrai a ještě jeden muž přeskočili práh a spolkla je deštivá tma.

Křivý Gejza si dlaní svíral krvácející zápěstí a skučel jako spráskaný pes.

Juliana se neohlížela. Zezadu k ní dolehly údery a vzteklé hlasy; pochopila, že mladý loupežník se nedostal ani ke dveřím. Neměla mu jak pomoci. Utíkala k potoku, co jí síly stačily. Les za ním byl jediným útočištěm, jen tam mohla setrást pronásledovatele a ukrýt se.

Dřevorubecká cesta se nadobro změnila v bahniště. Nohy se jí po kotníky bořily do studené břečky. V temnotě šlápla do výmolu, uklouzla a spadla, až se bláto rozstříklo do všech stran.

„Panebože, panebože...“ Rychle se zvedla, podobná bahennímu strašidlu, a potácivě běžela dál. Do zad ji udeřil výkřik:

„Stůj, couru, slyšíš?! Zůstaň, kde jsi, jinak si nás nepřej!“

„Takový výprask jsi v životě nedostala!“

Ani nezpomalila, a skoro na to doplatila. Potok se před ní objevil dřív, než předpokládala – zastavila se v poslední chvíli a musela zamávat rukama, aby udržela rovnováhu a nespadla do vody. Nezpůsobil to špatný odhad vzdálenosti – břeh se opravdu posunul o dobré tři sáhy ke srubu; bystřina se kvůli lijáku vylila z koryta.

Kapitán Báthory: Železný pŕilměsíć

Juliana vrhla zoufalý pohled pŕes temnou vodu. Ne, tudy se do lesa nedostane. Nadzvedla si sukni ztěžklou blátěm a rozběhla se doleva, po úzké cestě na úpatí kopce s porubem. V dále se neslyšně zablesklo a světlo vytrhlo z černoty pahýly stromů – natahovaly se k obloze jako pohanské modly.

„Čubko jedna!“ Hlasy se pŕibližovaly; zaslechla čvachtání chodidel v blátě a cinkání železa. „Neutečeš nám! Stůj!“

Poprvě se ohlédla. Spatřila je, deštěm se prodíraly tři postavy. Zkracovaly náskok.

Panebože.

Obrátila zrak dopředu.

A vykřikla úlekem.

Muž v klobouku a černém plášti jako by se zhmotnil ze tmy nebo vynořil ze země – pekelný velmož, s bouřkou v patách pŕicházějící sbírat duše hřišníků. Až na poslední chvíli se mu vyhnula, zakopla a se zaječením dopadla do mokré trávy na kraji cesty.

„Kristepane...“ zasténala znovu a ohlédla se, napůl pŕesvědčena, že pŕízrak bude pryč.

Ne. Stál tam. Zaznělo kovové syknutí a zpod pláště se s matným zábleskem vynořila dlouhá čepel.

Hajduci spatřili zjevení pŕíliš pozdě.

„Pozor!“ vykřikl Korda a ohnal se sekerou, jenže jeho kumpáni už vběhli pod zvedající se meč.

Zařinčela ocel. Hajduci se rozkřičeli. Zavířil tmavý plášť, zajiskřily čepele ve střetu. Někdo zachrčel, vyzvrátil krev a svalil se do bláta.

„Igrai!“ zařval Korda.

Znovu jiskry, skřípání železa. Juliana za sebou uslyšela běžící nohy. Schoulila se pŕed vysokým pŕízrakem, který se vyřítíl z mlázi na úpatí porubu. Dlouhán něčím švihl, vdova poznala pŕásknutí biče. Jeden z hajduků bolestně vykřikl. Kvílení ukončil zvuk čepele protínající sval a kost. Něco prolétlo vzduchem a šplouchlo do bláta půl sáhu od zemanky.

Ten s bičem tasil meč nebo šavli a rychle pŕeběhl k bojujícím mužům.

„Aby vás ďábel...“ Korda nedokončil – ostrý hrot zvučně pronikl šatstvem i kůži pod ním. Gulášův pobočník zavyl. Hlas mu vzala až druhá čepel, která se mu zabořila do těla. S chroptěním klesl na

Juraj Červenák

kolena. Muž v klobouku a dlouhán s bičem naráz vytáhli zbraně z Kordy. Hajduk pleskl obličejem do bláta a už se neozval.

Nad kopci se znovu zablýskalo. Té věci, která dopadla před Julianu, se zaleskla oční bělma. Zemanka stiskla rty a zvedla zrak ke dvěma šermířům.

„K čertu,“ zavrčel ten vyšší. „Už zase?“

„Co zase?“ odvětil muž v klobouku.

„Dáma v nesnázích a udatný rytíř? Myslel sis, že to zvládneš beze mě?“

„Nebyl čas nad něčím přemýšlet.“

„Zjevně. Náš plán vyletěl komínem. Ti ve srubu určitě slyšeli křik. Vědí, že po nich někdo jde.“

„Ale nevědí kdo a kolik nás je. Jsme ve výhodě.“

„Určitě? Mají chlapce.“

„Víme jistě, že je to on?“ Muž v klobouku vykročil k Julianě. Odstrčila se patami dozadu, ale zastavil ji chumáč pichlavého ostružiní.

„Jen klid,“ zastavil se šermíř u useknuté hlavy. „Už se nemáte čeho bát. Nikdo vám neublíží.“

Strach zvítězil nad rozumem – zírala na muže jako na záhrobní zjevení a nebyla schopná ze sebe vysoukat jediné slovo. Muž se k ní sklonil.

„Potřebuji, abyste se vzpamatovala a pravdivě mi odpověděla. Rozumíte? Zvládnete to?“

„Kdo... kdo jste?“ vykoktala.

Právě v tu chvíli se znovu zablýskalo. Juliana na okamžik zahlédla neoholenou, zjizvenou tvář. Jednoho ramene se dotýkal krátký plavý cop.

Se vzdáleným zahřměním jí prozradil své jméno. Až teď opravdu zalapala po dechu. Už o něm slyšela.

„Ten druhý zajatec,“ pokračoval šermíř. „Chlapec, mladý muž. Na svůj věk vysoký, světlé vlasy. Víte, o kom mluvím?“

Přikývla.

„Jak se jmenuje?“

„V...“ Polkla. „Vrabec.“

„Vrabec?“

„Jen přezdívka. Nevím, jak se jmenuje doopravdy.“

„Odkud se vzal?“

Kapitán Báthory: Železný pŕlměsíć

Juliana roztřesenou rukou ukázala ke kopcům. „Horní chlapci...“

„Vím, že patřil k loupežníkům. Ale co je zač, odkud pochází? Řekl vám něco o sobě?“

Zaváhala. „Banské vrchy. Prý je z Banských vrchů. Jeho děd tam měl dvorec.“

Muž podivně ztuhl. Pod střechou klobouku panovala tma a tvář byla jen černou maskou.

„Tak jsi ho nakonec našel,“ poznamenal dlouhán, stojící opodál.

Šermíř neodpověděl. Natáhl k ženě ruku. Špatně to pochopila, šklubla sebou, schoulila se jako před úderem.

„Slíbil jsem přece, že vám neublížím,“ řekl.

S velkým sebezapřením přemohla nedůvěru, opatrně mu vložila ruku do dlaně a nechala ho, aby jí pomohl vstát.

„Proč ta sebranka zajala vás?“ zeptal se.

„Chtěli mě prodat Turkům.“

„Ničím jste se neprovinila? Nevedli vás před spravedlnost?“

„Ne. Jsem Juliana Beličová ze Starého Mlýna.“

„Jednoho Beliče ze Starého Mlýna jsem znal. Bojovali jsme spolu u Vozokan.“

„Můj nebohý manžel.“

Šermíř jen kývl hlavou. „Ten mladík ve srubu... kam zmizeli jeho kumpáni?“

„Mrtví,“ zachraptěla. „Jejich hlavy...“

„V tom pytli, který nesl jeden z hajduků?“

Přikývla.

„Proč ušetřili zrovna jeho?“

„Náhoda. Přežil střelbu. Řekli si, že ho také prodají do otroctví.“

„Co uděláme?“ zeptal se dlouhán netrpělivě. Juliana se marně snažila určit jeho zvláštní přízvuk. „Nezbyl nám žádný suchý prach.“

„Ani není třeba,“ otočil se k němu šermíř. „Zkusíme to po dobrém.“

„Cože?“

„Chtějí chlapce prodat. Právě se našel kupec.“

Juraj Červenák

„Musíme tam jít!“ vyřázel ze sebe Meszár, nejmladší z kumpanie. Snažil se tvářit drsně a odhodlaně, ale přeskakující hlas ho prozradil. „Pomoci jim! Co když potřebují...“

„Hovno,“ uřádal ho Guláš a rázně zavřel dveře. „Těm už není pomoci.“

„Ale neslyšel jsi...?“

„Nejsem hluchý. Tak křičí dodělávající chlap. Je po nich.“

„Jak to můžeš vědět?“

„Kdyby byli jenom zranění, ještě bychom je slyšeli. Jako támhle Křivého. Drž hubu, Gejzo!“

Skučící hrbáč se krčil v koutě a skrz hadr, kterým si narychlo ovázal ruku, prosakovala krev a kapala na podlahu.

„Kdo je mohl přepadnout?“ lamentoval Meszár.

„Jak to mám vědět? Vim jenom, že to nebyla ta ženská. I kdyby to byla čarodějnice... ne, s tímhle nemá nic společného.“

„Igrai měl pravdu. Sledovali nás. Chtějí nám vyfouknout kořist a odměnu...“

„Přestaň skučet a pomoz mi.“ Guláš se chopil stolu a táhl ho ke dveřím. Meszár zastrčil bambitku za opasek a popadl druhý konec tabule. Převrátili stůl na hranu a chystali se ho přirazit ke dveřím. V tu chvíli do nich něco cinklo.

Hajduci zastříhali ušima. Guláš chladnokrevně sundal z poutka na bandalíru obstarožní pistoli, natáhl kohoutek a z prachovnice nasypal malou dávku na pánvičku.

„Vy tam!“ uslyšeli zvučný hlas. „Slyšíte mě?“

„Co chceš?“ zakřičel Guláš.

„Tohle je malá záloha.“

„Cože?“

„Podívejte se.“

Hejtman zachmuřeně koukl na Meszára. Ten jenom zkrivil rty, také neměl tušení, o čem je řeč. Guláš si přehodil pistoli do levé ruky, pravou vytáhl šavli a přitiskl rameno ke stěně z klád. Hrotem šavle opatrně pootevřel dveře a vyhlédl do tmy.

V bahně na zápraží se něco třpytilo. Guláš se zamračil ještě víc. Dřepł si, vystrčil čepel šavle ze dveří a obratně jí podebral tu lesklou věc. Krátce poté už palcem stíral bláto z podobizny císaře Leopolda na novoučkém, ještě neošoupaném kremnickém dukátu.

Kapitán Báthory: Železný pŕilměsíć

„Mám jich víc!“ ozval se hlas.

„Kolik?“ zavolal Guláš.

„Dvacet.“

„Co za ně?“

„Toho kluka.“

Hejtman obrátil pohled doprostřed místnosti, kde se na krvi potřísněné podlaze bez hnutí choulil zmlácený Vrabec. Nedalo se poznat, jestli ještě dýchá. Vzhledem k okolnostem Guláš doufal, že jeho kumpáni toho fakana neoddělali.

„Budeš muset přidat!“ křikl. „Vypsali na něj třicet zlatých!“

„Stejně ho nevydáš úřadům. Odvedete ho na turecký trh.“

„To víš od čarodějnice. Je s tebou?“

„O ni se nestarej. Uzavřeme obchod?“

„K čemu ti ten smrkáč bude?“

„Do toho nemusíš strkat nos.“

„Nejsi náhodou jeden z těch, kdo mají chlapecký zadek raději než pořádnou chlupatici?“ Guláš se hlasitě zařehal, i když Meszár dobře viděl, že má oči ostražitě a rysy ve tváři napjaté.

„Prodáš ho, nebo ne?“ Muž ve tmě zvolna ztrácel trpělivost.

„Za padesát leopoldů je tvůj.“

„Nerozuměl jsi? Mám jen dvacet.“

„Tak dej dvacet a tu ženskou. Ona má pro mě větší cenu.“

Na okamžik zavládlo ticho, jako by neznámý takovou možnost opravdu zvažoval.

„Tak co?“ zavolal Guláš.

„Ne.“

„Když ne, tak ne. Buď sbohem!“

„Když nám chlapce nevydáte po dobrém,“ hlas náhle zazvonil železem, „vezmeme si ho silou. Dobře ti radím, přijmi těch dvacet dukátů, a možná se dožiješ rána. Jsme v přesile.“

„I kdyby, my jsme na tom lépe!“ štěkl Guláš. „Ukrytí, s dostatkem suchého prachu. Ani vykourit nás nemůžete. Takže díky za dukát, pitomče, koupím si za něj soudek jágerského a přijiju si na tvoje zdraví. Budeš ho potřebovat. Tam venku musí být vlhko a chladno. Ještě ti neteče nudle z nosu?“

Chvilí slyšeli jen šumění deště. Potom do dveří znovu něco cinklo. Guláš přimhouřil oči.

„Je to nějaký trik,“ hlesl Meszár. „Zapřísahám tě, neotevírej!“

Juraj Červenák

Hejtmanovi to ale nedalo, dřepł si a znovu strčil šavli mezi dveře a zárubeň. Když čepel otočil, křídlo dveří se pootevěřelo.

V blátě ležela další mince. Guláš k ní opatrně přiblížil ostří...

V tu chvíli ho smrtelně zranili.

Škvíry mezi kládami byly utěsněné směsí hlíny, mechu a slámy. Ocelová čepel primitivní omítkou prošla jako listem pergamenu. Hrot zasáhl hejtmana do podpaží a mezi žebry vnikl do hrudního koše.

Guláš zařval a prudce se odtáhl od stěny; při pokusu vstát vrazil do hrany stolu (na tabuli zanechal krvavou šmouhu) a sesunul se na podlahu.

Někdo kopl do dveří, ale stůl je odrazil zpátky.

„Ištenem!“ vykřikl Meszár a nazdařbůh vystřelil ke dveřím. Rozprskly se třísky, zavířil dým.

Tentokrát do dveří vrazilo celé tělo. Stůl se s rachotem posunul a do místnosti vtrhl vysoký chlap s dlouhými černými kníry. V ruce svíral nezvyklý, mírně zakřivený meč s hlavicí ve tvaru krkavčí hlavy.

Na zádech ležící Guláš proti němu zvedl pistoli, kterou pořád svíral v levačce. Útočník ho kopl do předloktí přesně ve chvíli, kdy hajduk stiskl spoušť a křemen zajiskřil na ocílce. Pistole vypálila do proutěného krovu.

Meszár zahodil kouřící pistoli a vytrhl od opasku sekeru. Zaujal bojové postavení, jenže jeho protivník se narovnal a uvolnil, jako by už bylo po všem. Hajduk nechápavě přimhouřil oči. Potom mu zrak padl na podlahu. Ve světle sálajícím z pece se vedle jeho stínu vztyčila jiná postava.

Chtěl zaklít, jenže ostrá bolest v ledvinách mu vyrazila dech. Otočil se, čímž útočnickovu zbraň vypáčil z rány. Vrabec s kinžálem v ruce ustoupil. Meszár popadl dech, zaskučel a z posledních sil zvedl sekeru.

Šavle s krkavčí rukojetí se mu zařala do zátylku. Meszár se zhroutil, jako by mu Smrtčina kosa jedním švihem přetřala nohy v kolenou.

Vrabec namířil na neznámého hrot kinžálu; přestože se celý

Kapitán Báthory: Železný pŕlmešíc

třásl, dával jasne najevo, že se nevzdá bez boje. Muž s knírem v promočeném kožešinovém kalpaku se však jen sklonil k Meszárovi a otřel si čepel do jeho oděvu.

„Kdo... kdo jsi?“ vykoktal mladík.

„Voronin.“

„Cože?“

„Stěpan Dmitrijevič Voronin z Černogradu.“

„O takovém místě jsem v životě neslyšel.“

„Je daleko. Na břehu řeky Don.“

Guláš ležící ve zvětšující se rudé kaluži zachrchlal, poplival si krví vlastní tvář, naposledy vykopl a ochabl. Křivý Gejza něco nesrozumitelně zablábolil, odstrčil se patami do tmy v koutě, ale ztratil příliš mnoho krve, opustily ho síly a svalil se na bok. Už se neozval.

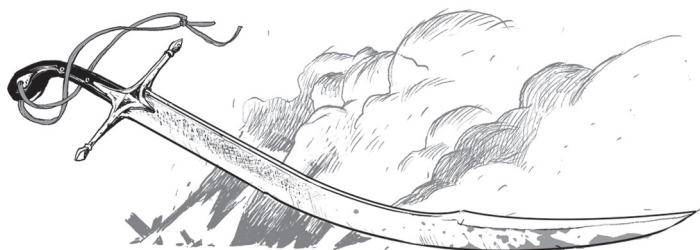
Na zápraží zazněly kroky. Vrabec přimhouřil oči. Skrz trhající se kouř s ostrou vůní střelného prachu spatřil temný obrys v plášti a klobouku. Příchozí se vynořil z mokré tmy, se skloněnou hlavou překročil práh a postavil se vedle dlouhána. V ruce svíral cizokrajný meč s umně spleteným košem a dlouhou, širokou čepelí.

„Ušetřil jsem ti dvacet zlatých,“ prohodil Voronin.

Vrabec o krok ucouvl a znovu odhodlaně zamával kinžálem. Muž s mečem tomu nevěnoval žádnou pozornost; sundal si klobouk, čímž odhalil zjizvenou hlavu se strništěm nad ušima a delšími vlasy na temeni, spletenými do copu.

Když se mu mladík lépe podíval do tváře, ruka s kinžálem klesla.

„Jdeme domů, Michale,“ řekl Báthory a zasunul meč do pochvy.

HLAVA TŘETÍ,

v níž se vzpomínky proplétají s výčitkami. Na plány do budoucna padá stín nadcházející války. Dobré zvěsti nepřináší ani kapitánův starý spolubojovník.

Konečně nastalo ticho – až nepatřičné ticho po hromobití, střelbě a smrtelných výkřicích. Jen venku jednotvárně hučel rozvodněný potok a v peci občas prasklo hořící poleno.

Večerní hrůzu připomínaly už jen tmavnoucí fleky na podlaze a třískami naježená díra po kulce ve dveřích. Těla hajduků si vzal na starost Voronin – slyšeli venku čvachtání jeho holínek a klouzání mrtvol v blátě. Kupodivu si nestěžoval a nenadával, jen si broukal kozáckou dumku, jako by padlé muže vyprovázal na onen svět svérázným žalozpěvem.

Koně, dosud ukryté v lese, zavedli dovnitř, do zadní části salaše – Báthory obě zvířata odsedlal a vytřel. Potom chvíli probíral na stole rozložené zbraně, střelivo a mince, které zbyly po hajducích. Nejcennější kořistí byla čutora s pálenkou, kterou schovával ve vaku hrbatý zloduch. Báthory si z ní přihnul, sešpulil rty a zafuněl. Pak přešel k lůžku. Michal na něm seděl zády opřený o stěnu a Juliana Beličová mu čistila škrábance a odřenyiny. Byl potlučený, zkopaný, samý otok a tmavnoucí modřina. Občas zasténal – i drobné pohyby mu působily bolest.

„Tohle pomůže,“ natáhl Báthory ruku.

„Nechci,“ zachraptěl Michal.

Kapitán Báthory: Železný pŕlmešíc

„Zvenčí, ne zevnitř.“

Juliana si čutoru bez řečí vzala, pŕitiskla k hrdlu kus čisté látky a obrátila nádobu dnem vzhůru. Báthory si sedl na špalek a sledoval, jak zemanka otírá rány. Michal zatínal zuby.

„Vyznáte se v léčení?“ zeptal se kapitán.

Krátce na něj pohlédla. „Fámy o rodu Beličů jste asi nezaslechl.“

„Delší dobu jsem nepobýval v těchto končinách.“

„Pak nevíte, že naše sídlo považují za vědmácké doupě.“

Báthory zůžil oči. „Obviňují vás z čarodějnictví?“

„Jako každou, která se vyzná v bylinkách,“ pokrčila rameny. „Škoda jen, že teď nemám žádné po ruce.“

„Takže mastičkářka? Nic víc?“

„Co myslíte, zabředla bych do téhle patálie, kdybych opravdu dokázala čarovat?“

„Nevím. Měl jsem co do činění s ježibabami, které zvládly i víc než jen uvařit netopyřící křídlo a hadí ocas v žabím slizu. Netoužím si to zopakovat. Ani trochu.“

Znovu se ohlédla. Když viděla, že mluví vážně, zamračila se. „Na první pohled nepůsobíte jako pověřivý člověk.“

„To taky nejsem. Jen mám mizerné zkušenosti s magií, demony a zjeveními, které střízlivý rozum nevysvětlí.“

Zachmuřila se ještě víc, ale neměla náladu na disputace o víře v nadpřirozené úkazy. Báthorymu to zjevně vyhovovalo, necítil nejmenší potřebu ji přesvědčovat.

„Má něco zlomeného?“ zajímal se.

„Stát může, i rukama hýbá bez potíží. Zběžně jsem mu prohmatala žebra, ale i ta vypadají, že jsou celá.“

„Mohl by mít vnitřní zranění. Po takovém výprasku...“

„Zatím tomu nic nenasvědčuje. Zbývá jen čekat a modlit se.“

„Modlit se,“ zopakoval zamyšleně, jako by si nedokázal vzpomenout, jak se něco takového dělá. „To jo.“

Odmlčeli se. Báthory upřeně hleděl na syna. Michal se tvářil, že ho nevnímá, ale nakonec to nevydržel a opětoval jeho pohled.

„Říkali, že jsi padl do zajetí,“ řekl ztěžka.

„To je pravda.“

„Myslel jsem, že jsi mrtvý.“

„I já. A ne jednou.“

„Uprchl jsi z otroctví?“

Juraj Červenák

„Získal jsem svobodu.“

Mladík se zamračil.

„Dlouhý příběh,“ nadechl se Báthory. „Skoro dva roky jsem vesloval na tureckých galejích. Pak jsem sloužil jednomu učenému Turkovi. Mnichovi, dalo by se říct. Zachránil jsem mu život a on mi za to daroval svobodu. Přes Benátky a chorvatský banát jsem se vrátil do Uher. Tady jsem se dozvěděl, že žiješ. Že jsi utekl martalovcům. Peter se tě chtěl ujmout, přijmout za svého, ale jednoho dne jsi bez vysvětlení zmizel.“

Michal neřekl nic.

„Pátral po tobě, sbíral roztroušené střípky, ze zmínek a klepů skládal příběh. Nakonec zjistil, že ses vydal špatnými stezkami. Je zázrak, že i tvá hlava neskončila v pytli.“

Mladík sebou škulbl a zasyčel, protože mu Juliana otřela odřené čelo hadříkem vonícím pálenkou. Odtáhla ruku a zatvářila se tázavě, káravě, trochu přísně. Zaskřípal zuby, zafuněl a naklonil se zpátky, aby nastavil ránu jejím dotekům.

„Proč ses přidal k té chátře?“ zeptal se Báthory. „Proč jsi vůbec odešel z domu?“

„Náš dům lehl popelem.“

„Víš, jak to myslím. U Petra by se ti nevedlo zle, postaral by se o tebe, dal tě na školu.“

„Na farářskou? Ani za nic.“

„Dal jsi přednost zlodějům ovcí a únoscům žen?“

Michal sevřel rty, jako by odmítal pokračovat v rozhovoru, ale potom ucedil: „Myslel jsem na pomstu.“

„Komu ses chtěl mstít?“

„Komu asi? Pohanům, poturčencům. Obrátili v prach všechno, co naše rodina kdy měla.“

„To se nedá popřít.“ Báthory se poškrábal na ošklivé jizvě nad uchem. „Nemysli si, že tě vyslýchám. Jen se snažím pochopit tvé pohnutky...“

„Ale, opravdu?“

„Jak sis vůbec představoval tu pomstu? Chtěl jsi přepadávat turecké výběřčí daní a odlehlé posádky, rabovat zásobovací vozy?“

„Třeba.“

„Pokud vím, víc škody jste způsobili křesťanům. Až je to našťva-

Kapitán Báthory: Železný pŕilměsíc

lo a poslali na vás Gulášovu kumpanii. Hrdlořezy s nejhorší pověstí na sever od Budína.“

Michal pokrčil rameny a odvrátil pohled. Vrzly panty a do kolyby v hlubokém předklonu vešel Voronin. Zavřel za sebou a stáhl si promočený kalpak, čímž odhalil temeno s krátkým strništěm. Pramen černých vlasů si už dříve ustříhl, protože ho všichni považovali za tatarského loupežníka a brali před ním nohy na ramena.

„Z kopců se pořád valí voda,“ oznámil, zatímco si rozepínal spony a sundával řemeny a pouzdra se zbraněmi – pistoli, stočený karabáč, válečnou sekeru na dlouhém topůrku, šašku s krkavčí hlavicí. Už předtím si ve srubu odložil skvostnou křesadlovku s pažbou zdobenou stříbrným drátem. „Potok úplně zaplavil cestu. Učiněná povodeň.“ Podvědomě se otrásl. „Ještě že jsme trochu ve svahu, jinak by tu už místo podlahy bylo jezero. Nevím, nevím, jestli se odsud ráno dostaneme.“

Mokrě svršky rozvěšel nad pecí vedle Kornelova pláště a kabátce. Pak si sedl ke stolu a vylovil z brašny kuřácké potřeby. Oddechl si, když zjistil, že tabák unikl vodě.

„Takže tohle je on,“ díval se na Michala. „Tvůj syn. Podle tvého vyprávění jsem si ho představoval jako malého caparta. Přitom je to statný *moloděc*. Není už vyšší než ty?“

„Vyrosl,“ přisvědčil Báthory.

„Ale kdovíjak nezmoudřel, jak soudím podle situace, ve které jsme ho zastihli.“

Michal se na něj zamračil. „Co vy o tom víte?“

„Příteli, právě jsme tě zachránili před tureckým otroctvím. Možná i před Kostromou.“

„Co je Kostroma?“

„Smrtka. Ta, kterou házíš na jaře do potoka.“

„Morana,“ utrousila Juliana víceméně sama pro sebe.

„Otec tě hledal celé měsíce,“ dodal Voronin. „Za tu dobu jsme si prošli leccím. Měl bys projevít trochu vděku.“

„Nepoučujte mě,“ odsekl Michal. „Neznám vás.“

„Proč ty povýsenecké řeči?“ napomenul ho Báthory. „Pýcha nikdy nikomu nebyla k užítku.“

Mladík se mu znovu zařívával do očí. „Taková moudrost! A že zrovna od tebe. Co ode mě vlastně chceš?“

„Jsem tvůj otec...“

Juraj Červenák

„Najednou!“

Kapitánovo čelo protnuly vrásky. Párkrát se nadechl. „Věř nebo ne, všechno se změnilo. Znal jsi mě jako člověka, který se pramálo staral o rodinu. Jenže ten nadutec zahleděný do sebe a své pověsti je pryč. Nadobro. Jako by zemřel.“

„Kdo jsi potom ty?“

„Už před třemi lety jsem se na Široký vrch vrátil kvůli tobě. Žel, osud nás rozdělil...“

„Osud? Martalovské prašiviny, které přitáhly ve tvých stopách.“

„Uznávám, je to moje vina.“

„Kaješ se i za to, že jsi tehdy uprchl, někam odjel a nechal mě v rukou těch špinavců?“

„Vážně si myslíš, že jsem to udělal schválně? Opravdu?“

Michal se jen mračil.

„Zranili mě,“ pokračoval Báthory. „Ošklivě, skoro smrtelně. Než jsem se z toho dostal, stopa martalovců vychladla. Přesto jsem se vydal do Dolní země, do Hajdúságu, pod Varadín. Když jsem konečně dostal Hasana Karačiho na hrot svého meče, přísahal mi, že jsi mrtvý. Žil jsem s tím vědomím dobré dva roky. Až minulou zimu jsem se od Petra dozvěděl, že žiješ. Od té doby tě hledám. Teď jsme konečně spolu. Živí a jakž takž zdraví. Vrátime se domů. Souhlasíš?“

„Z našeho domu je spáleniště...“

„Obstaráme si nový.“

„Jak? Za co?“

„Peter prodal otcovy pozemky, peníze má uložené, je ochoten dát mi podíl...“ Báthory zmlkl; postřehl, že se Michal zahleděl kamsi do neznáma.

„Nevím, co bych tam dělal,“ řekl po chvíli. „Ve Štiavnici.“

„Máš dobré vzdělání od děda. Půjdeš na školu...“

„Já, a vysedávat nad knihami? Kdepak, k tomu se už nevrátím.“

„Tak co máš v úmyslu? Jsem jedno ucho.“

„V tuto chvíli mám jen jeden plán. Pomoci paní Beličové vrátit se domů.“

Juliana překvapeně pozvedla obočí a sklonila ruku se zkrvavenou látkou.

„Unesli vás moji kumpáni,“ podíval se na ni Michal. „Aspoň takhle chci napravit, co spáchali.“

Kapitán Báthory: Železný pŕlměsíć

„Zastal ses mě, pomohl mi utéć,“ připomněla. „To bohatě stačí. Nemusíš...“

„Nemusím. Ale chci.“

„Raději si to ještě promysleme,“ navrhl Báthory. „Je vůbec rozumné vracet se do Starého Mlýna?“

„Také si kladu stejnou otázku, kapitáne,“ povzdechla si vdova. „V Ostrihomi už čeká sultánovo vojsko. Panství Starý Mlýn je na půli cesty k Novým Zámkům. Bezvěrci nenechají z dvorce kámen na kameni.“

„Určité už teď rádí severně od Dunaje předsunutě oddíly, Tataři a martalovci,“ přikývl Báthory. „V těchto dnech je to nejnebezpečnější kraj v Uhrách, možná v celé říši.“

„Bezpochyby. Přesto se tam chci vrátit.“

„Proč? Nemyslím si, že je to dobrý...“

„Kapitáne, nejsem hloupá.“

„Nic takového jsem neřekl.“

„Ani nejsem z těch, kdo nesmyslně lpí na majetku. Nezamknu se ve dvorci a nebudu se třást, kdy se nad obzorem objeví pŕlměsíće. Jenže tam zůstaly... jistě nedokončené záležitosti. A věci, které nenechám napospas pohanskému drancování.“

„Cenné věci?“ zeptal se Voronin a vyfoukl obláček kouře.

„Velmi cenné. Ale asi ne tak, jak to chápete vy.“

„Válka je na spadnutí,“ zdůraznil Báthory. „Tohle není vhodná doba na sentiment.“

„Kdybych měla na dvoře zakopaný hrnec zlata, byl by to pro vás pochopitelnější důvod k návratu?“

Báthory se jen trpce pousmál, jako by přiznával chybu.

„Kromě toho,“ dodala Juliana s temnějším výrazem, „loupežníci zavraždili poslední osobu, která mi byla blízká.“

„Koho?“

„Vargu, našeho starého šafáře, sloužil na statku celý život. Zůstal ležet na dvoře, vydaný napospas hmyzu a divoké zvěři.“

„Neměl ho kdo pohřbít? Vůbec nikdo tam nezůstal?“

„Nedaleko je mlýn, kde pořád žije jeho rodina...“

„Určité našli ostatky a křesťansky se o ně postarali.“

„Musím se o tom přesvědčit, kapitáne. A také varovat mlynáře před pohanskou pohromou. Pak ať se stane, co se má stát. Hodím minulost za hlavu a budu se dívat jen dopředu.“

Juraj Červenák

„Dobrý plán,“ přikývl Báthory a po delší odmlce dodal: „Tak dobře.“

Zatvářila se tázavě.

„Doprovodíme vás na statek,“ upřesnil a podíval se na Michala. „Dohodnuto?“

„O jaké dohodě mluvíš?“

„Pomůžeme ti doprovodit paní Beličovou domů. Pak odjedeme do Štiavnice.“

„Nejdříve Starý Mlýn. Potom se uvidí.“

„Tak moc se ti přičí myšlenka na návrat domů?“

Michal si odfrkl a zavrtěl hlavou na znamení, že ho už ten rozhovor unavuje.

„Příliš brzy chceš od molodce velká rozhodnutí,“ ozval se Voronin. „Nech ho, ať si všechno utřídí v hlavě. Pak si promluvíte znovu.“

„Dnes jsme toho zažili až nad hlavu,“ přisvědčila Juliana. „Je těžké po tom všem jasně uvažovat, natož si plánovat zbytek života. Měli bychom si pořádně odpočinout. Všichni to potřebujeme.“

Báthory přikývl a vstal ze špalku. „Ráno vyrazíme s prvním světlem.“

„Ráno,“ namítl Michal, „vezmu pytel a pochovám to, co v něm je.“

„Napadlo mě,“ nakroutil si Voronin knír, „že bychom mohli hlavy odvézt do Novohradu. Přece jen, měšec zlatých je měšec zlatých...“

Michal mu věnoval takový pohled, že kozák zvedl otevřené dlaně, jako by vyhlašoval kapitulaci a úplné odevzdání se vůli protivníka.

Ráno se objevilo slunce. Noční smršť připomínaly jen cáry mraků daleko nad obzorem. A bahno. Svět v něm doslova tonul. Potokem pod porubem se valila kalná záplava. Hladina však už trochu klesla a voda se stáhla z cesty.

Zatímco se chystali vyrazit, Michal válečným čakanem po hajducích vyhrabal na úpatí svahu jámu, do níž s neslyšnou modlitbou uložil pytel s hlavami horních chlapců.

Kapitán Báthory: Železný půlměsíc

Ostatní na něj čekali před kolibou. Otec mu podal Gulášův opasek se šavlí v pěkné kované pochvě na řetízkovém závěsníku. Michal na něj tázavě pohlédl.

„Jen si ji vezmi.“

„Neumím s tím kdovíjak zacházet.“

„Naučíš se to. Já tě to naučím. Ber. A ještě tohle.“

Mladík si připnul šavli a vzal do ruky pistoli, která předtím patřila Meszárovi. Na jedné straně měla přikovaný kovový hák, za který se věšela na opasek. Michal to udělal.

„Víš, co se s tím dělá?“ zeptal se Báthory a podal mu prachovnici a váček s kulkami.

„Vím.“

„Ukaž. Nabij ji.“

Michal si otráveně odfrkl, ale pak poslechl: nasypal do hlavně prach, zatlačil do ní kulku a ucpávku, potom křížovým klíčem na okovaném konci prachovnice natáhl kolečkový zámek, přidal trochu prachu i na pánvičku a nakonec sklonil kohoutek s kouskem kyzu ke kolečku.

I když ho otec k ničemu takovému nevyzval, natáhl ruku s pistolí a zmáčkl spoušť. Kolečko se roztočilo, zajiskřilo, vzplanul prach na pánvičce a vzápětí vyšel výstřel. Koně zaržáli a pohodili hlavami. Voronin zaklel v rodné řeči a zaštoural si prstem v ohlušeném uchu.

Když se dým rozplynul, uviděli díru v mladém buku u cesty. Byla ve výšce lidské hlavy.

„Slušné,“ přikývl Báthory. „Pokud jsi mířil na ten strom.“

Michal na to nic neřekl, jen foukl do hlavně, vyklepal ji a znovu pistoli nabil.

Juliana vyšla z koliby s tesákem v ruce – rukojeť chráněnou kovovým obloukem měl z jeleního parohu, záštitu pěkně tepanou, na tři pídě dlouhé čepeli se ještě daly rozeznat ošoupané ornamenty.

„Nebezpečná zbraň,“ poznamenal Báthory.

„Proto si ji beru,“ přikývla a zastrčila zahnutou čepel do poutka na opasku, který stáhla z hajducké mrtvolky.

„Nebezpečná i pro svého majitele, pokud s ní neumí zacházet,“ upřesnil.

„Vím, jak jste to myslel,“ odvětila. „Střelné zbraně nejsou nic pro mě, poctivá ocel mi poslouží lépe. Jdeme?“